

Respondet Orator aureus: (S. Chrysol. ap. Speranz. script. sel. punct. 22.) Ideo totus in Scripturis se videtur exercere, ut probat occasum exigentis. O mi Christiane, qui caritate in proximum flagras, felix es; quia ex his ipsis Dei promissionibus acquiris, de equitate iustitie a Deo tuo exigendi omnes illas felicitates, quas eleemofynariis appromittit.

2. *Propositi.* Quas ergo felicitates Deus appromittit eleemofynariis? Id in praesentiarum explicandum suscepit: Vis breviter dicendum compendium? Dico: Eleemofyna prodest in vita; hęc prima pars fermonis. Eleemofyna prodest in morte; hęc altera pars. Eleemofyna prodest post mortem; hęc tertia pars; Hunc in finem idem thema, quod heri elegi: *Bona est oratio cum jejuniis & eleemofyna.* Favete.

§. I.

2. *Confirmatio.* Eleemofyna valde prodest, id est, grandia emolumenta conferit homini in vita: Quomodo, & qua ratione? quia eleemofynarium quantumvis liberalem adeo non depauperat, ut potius ditioem reddat. Quondam ingens populi multitudo, desiderio audiendi Verbi Divini secuta Christum Dominum in deserto famere & sitire cepit: ingens igitur erat Christi & Apostolorum sollicitudo, quaerentium invicem: (Joann. 6.) unde *enimus panes, ut manducaret hęc* & ecce! captum est in arena consilium; puer quidam quinque panes hordeaceos, quos secum domo apportaverat, porrexit Dei Filio, qui illos, populo considere iusto, benedixit, & dein lamentibus turba cum abundantia distribuit, ut omnibus ex saturatis plura quam distribuita est, id est, septem fragmentorum sporte superfluerint. Admiratur hoc prodigium S. Cyrillus l. 3. in Joann. c. 18. in rem nostram annotat, nihil dari Christo Domino, quod non multipliciter reddatur: Quod autem, mi Christiane, egentibus & lamentibus das, Christo das; si igitur porrigis nummum, recipies aureum, si porrigis micam, recipies panem, si porrigis centonem, recipies vestem. *Quamvis illis dabis liberaliter, & tanto tibi plura largius conferent.*

4. Non indiget hac veritas aliis argumentis, quam exemplis demonstrari, quorum tot ac tanta sunt, ut ubi incipere, ubi desinere debeam, vis inventam. Primum tenet pauperima Vidua Sarepta, (3. Reg. 17.) quae cum famelicum Prophetam Bitham misericorditer pravit, vicissim ab illo, nomine & auctoritate Dei promissionem accepit, quod farina & oleum ipsius nunquam fit diminuentum. Amarissimus quidam Euclio (in vita S. Hieron. Elector. §. 38.) quando erat egrope tenacior, tanto magis magisque se quotidie depauperari sentiebat: praecepit igitur filio suo, ut sibi inscio singulis diebus quinque nummos suraretur, eosque indigentibus distribueret. Fecit illi, quod iustus est, & ecce! res familiaris in domo mirifice crevit. Surrepuit igitur filius decem, & dein quinquidem nummos; quanto autem erat profusior, tanto pater factus est ditior, manisque tota vita insignis pauperum

patronus S. Bonifacius Episcopus Petentius (S. Greg. lib. 1. Dial. c. 9.) in vicus ad subsidium unicam habebat vineam, quam aliis quotidie terribilis granditudo attrivit, ut in vitibus pauci remanserint racemi. Nihilominus factus Dei famulus adventante vindemia tempore vasa pro excipiendi vino preparari jubet, racemos, quibus grandio pepererat, colligit, in calcatorio exprimit, vinum collectum in pauperes distribuit, & dein in singula vasa aliquot vias guttulas infundit. Ecce prodigium! mox omnia vasa praetantissimovino redundant. Annullus quidam, (S. Sever. ap. Speranz. script. sel. punct. 86.) qui postmodum emortua conjugis factus est Episcopus Meventis, in matrimonio tres filios procreavit, cumque esset ad pueritiam opera valde intentus, a praefatis filiis assensum petiit, ut omnes facultates in legatam pauperum converteret: duo filii opposuerunt se patri, tertius autem, nomine Anchilus, consensit, cui Pater gratias tulit, uberrimamque Dei Benedictionem appromittit: & vero respondit promissionis eventus; quippe Anchilo plures, quam reliquerat, divitiae accreverunt, & de ejus progenie multi Reges originem duxerunt: ille enim genuit Pipinum, & Pipinus Carolum Martellum, & ex hoc ceteri Francorum Reges progeniti sunt. Enni Christiano, quam laculenter pateat, quod S. Chrysolomus ap. Speranz. punct. 84. enunciat: *Eleemofyna nos depauperat, sed ubi vna ars distendit.*

3. Opposui forte hanc regulam non esse sine exceptione, nosse enim te complures eleemofynarios, quibus res angusta domi? Respondeo, non reductor, a quoque, me non id velle evincere, quod Deus misericordias pauperi exhibitas determinate per bona temporalia tenentur compensare; scio enim, quod defectu temporalium, ex causis arcanissimis & sibi soli cognitis, nonnumquam per spiritualia compensat. Quoniam autem sunt haec bona spiritualia? consistunt maxime in eo, quod Dominus Deus eleemofynarios vel a gravibus peccatis benignissimo praeservet, vel si quidem in gravia ceciderint, illi plus quam aliis peccatoribus cōhibita, quam promerere, ira penitentiae spatium concedat. In paradiso ad haereditarium protoparentum labem duos causas concurrerunt, arbor & serpens, arbor offendendo fructum, & serpens insidendo comestione. Nihilominus Deus diversissimo modo fe erga utrumque habuit: arbori nullum malum inhaesit, serpenti autem maledixit: (Gen. 3.) *malidissus eris inter omnia animalia.* Profecto processu oppido mirabilis, cur maledicatur serpenti? quia fuit instrumentum peccati? fuit; cur ergo non eandem, quam serpens incurrit maledictionis sententiam? Sancte Basil Seleucensis extrica nobis hoc dubium; Nempe, ait sanctus Doctor, orat. 3. arbor, cujus fructu protoparentes peccarunt, probabilis fuit fucus, ex qua dein illi, cum Deus venit in paradysum, ad contegendam suam seditionem

tem folia deprimerunt: Circa arborem praeservati ab ipsa arbore regnum suum mutaverunt. Et hoc sufficit! arborem adeo beneficam, ut nudos pauperes vestiat, oportet esse immunitam a maledictione Divina! eho quod peccato materiam subministravit, meretur tamen commiserationem, quam non meretur serpens, qui ad id opus misericordiae nihil contribuit. O bone Deus, quid jucundius, quid magis solatio plebim posse dicere pro eleemofynariis? esto quod ex humana fragilitate nonnumquam peccent, Deus tamen illis majore clementia, ac longanimitate, quam aliis peccatoribus, convenit, ac gratiam conversionis largitur. Benedicatur fit Deus tam misericors erga misericordes! Jam progrediamur ad alteram partem!

§. II. *Barum facere in morte.*

6. Eleemofyna valde prodest, id est, grandia emolumenta conferit homini non tantum in vita, sed & in morte. Nunquam observatis, qua armatura militum, qui contra inimicum in arnam progreditur, instructum esse oportet? nitrum indiget armis defensivis, & offensivis: inter arma defensiva praecipue venit scutum, quo vim sibi factam, & sagittas in se evibratas retundit: inter arma offensiva est v. g. gladius aut lancea, qua adversarium impetit ac sternit. O mi Christiane, venit tempus, & forsitan brevi aderit, quo ad decretorium lucam pro tota aternitate decertandam evocaberis, tibi in mortis articulo contra te insurgent infernales hostes, qui terribili tentationum infultu te flammare, perdere, & in aeternam mortem praecipitare conabuntur: quibus armis tutus eris? armis tam defensivis, quam offensivis! ubi sunt ista? sunt eleemofyna! ita clarissime innuit Ecclesiasticus c. 29. de eleemofyna, ita differens: *Super scutum potens* (en arma defensiva) & *lanceam* (en arma offensiva) *ab adversario inimicum tuum pugnavit*: supra quae verba D. Chrysolomus Speranza Script. sel. punct. 80. in fin. inquit, Eleemofyna, quae erogasti, in mortis agone te proteget, & pro te pugnavit.

7. Placet iterum argumentari ab exemplis? Genitis quondam puella admodum dives quondam ruri ambulans (Praxom script. c. 209.) de repente confpexit virum, qui laqueo guttur induens in proxima arbore voluit se suspendere, accedens quaesivit ex homine, quae causa esset desperandi consilii? intellexitque illum alieno are gravatum, creditibus solutionem, qui par non erat, urgentibus vitae tedium concepisse. Virgo misericordiae stimulis commotadonabat illi omnes, quos possidebat, amplissimas opes: verum hac donatione plus nimis depauperata deinceps flagitiosissime vivere, & turpi corporis quaestu alimentis mercari cepit, nec diu feceratur vitam protraxit, quippe paulo post lethali agitudine ad extrema devenit. Tunc enim vero Divina gratis iura operante salutaria consilia agitare, & sacrum Baptismi lavacrum petere non debuit: verum sacerdos

ad id muneris vocatus, quae metuebat, nec illa postliminio ad flagitiosissimam, qua afeverat, vitam reverteretur, negavit illi Sacramenti remedium, nisi emendationis suae sponsorem adduceret. Etecece! cum nemo inventus sit, qui id muneris in fe suscipere vellet, adfuerunt de calis Angeli facti pro puella deiequales, baptizata est, & paulo post ad beatam aternitatem, quam insigni illo misericordiae opere promeruit, feliciter migravit. Huic antiquiori historia adeo recentiorum, quam plane enarrare non audeam, nihil illam a viro hie dignissimum, & salutaris minime suspecto, confirmantibus etiam aliis audientibus. Ante paucos abhinc annos in urbe haud procul distita duo Patres Religiosi Ordinis Cappacinarum in locum aliquot horis distitum exierunt, in solemnitate cuiusdam festi confessiones penitentiarum excepturi. Transire debebant per loca Acatholico, cum ecce! repente coorta tempestate nubes tam densos imbes effudit, ut contiguam flumen aquis intumescens supra ripas egressum totum viciniam profunda submersione inundavit. Inerantes Religiosi festinant ad clivum magis editum, sed paulo post accedente aquarum alluvie & exitum & reditum sibi praclusum esse confpexerunt. Quid facerent? huic procul erat molendinum, sed quid fecit in illo repere poterant, quod erat ab Acatholis inhabitatum? verum ecce! prater seipsum Pater-familias Lutheranae sectae addidit elemofina, quae potestate voce ab eminus solatus est Pater: farent pariter, nec fe loco moverent, velle fe illis navigio succurrere, quod & fecit: accepit bonos Patres in domum suam imbribus infusus, & algore trepidantes, ibique integro biduo, donec defluentibus aquis via itinerabilis facta sunt, benignissima hospitalitate refocillavit. Abeanes postea Pater pro insigni beneficentia, quam nec a Catholico hospite expectasset, grates retulit, & unufque eorum addidit: *Charissime Pater-familias, precor tibi ubeream tuae charitatis remunerationem a Deo, qui non permittit, ut in falia, qua vivis, secta emoriaris.* Sic ibant Religiosi ad locum sibi praestitutum, a quo post aliquot dies reversi & senu in viciniam illius molendini delati nihil solemniter habuerat, quam ut benedictio suo repentis vultus gratias referrent: dum domum ingrediuntur, audiunt necio quanta uxoris & filiorum lamenta: quaerunt quid rei subsesset? edocuerunt molitorem apoplexia tatum extremum spiritum agere: accurrunt in superius hypocaustum ad decubentis lecticam, & ecce! aeger, qui diu fuit impos jacerat, collectis fectibus aperire oculos, dicereque: O mi Pater, jam ab aliquot horis non aliam, quam vestri memoriam in mente ago, sperans fore, ut non frustrer ea pronuntiatio, quam mihi abiturientes fecistis! sic loquebatur agrotus, tum hortatu Patris conscientiam confessione expiavit, convocatis domesticis arrepta in manus crucifixi Lutheranae sectam abjavit, catholicam fidem publice professus, atque a peccatis Sacramentaliter absolutus, plenus spe

ac solatio animam exhalavit. Ea mi Christiane, quam verum, & vix non infallibile sit illud Divi Hieronymi pronunciatum: ad Nepotianum. *Nunquam mentis me legisset, mala morte defunctus, qui liberet opera caritatis adhibuit.* Pergamus ad tertium punctum.

§. III. Et denique beatum facere post mortem.

8. Eleemosyna valde prodest, id est, grandia Emolumenta conferit homini non solum in vita, & morte, sed etiam post mortem. Quia ratione? qui ad iudicium terrenum citatur, de nulla re magis sollicitus est, quam de prudenti procuratore seu advocato, quem tuende suae causae comitem assumit. Parem in modum, mi Christiane, cum coram Divino tribunali comparendam est, vide ut potentem causae tuae defensorum tecum afferas; quem autem illum? Opera misericordiae, & eleemosynam, quam sanctus Ambrosius ap. Spera. puncto 6. vocat *Defensivam caritatis*; haec pro reoificaciter peccatoris, haec iram Dei mitigat. In iudicio tatus est, qui retro pauperes se abscondit.

9. Constitui hodie non tam a Scripuras, quam ab historicis probationes capere. Quidam dives, nomine Petrus; (*Menechi cont. 6. c. 7. Sanchez Reg. Dei p. 4. c. 4.*) ut opam affluentia potiretur, tamen tentaculis, avaritiamque ne uno quid terentio succurreret egenis, quo fastidiosis oculis inuebatur. Quondam cum confidentes mendici joci causa consabularentur, & duritiam hujus Petri perfringerent, fuit unus ex illis, qui sicut in mendicando sibi caeteris artificiosior videbatur, ita ipsosione fecit, se a Petro si non caritatis, vel importunitatis causa unum vel alterum obolumentorum. Omnes explorant hanc profidentiam cum riu, sibi vero perrexit ad fores adium, ubi dives habitabat, & miserabili voce stipem sollicitabat; neque infortunata; cum enim momento calidi panes in domum afferrentur, arripuit unum Petrus, eumque mendico, ut ejus importunitate se cito liberaret, cum indignatione projecit. Quid porro evenit? postbiduum Petrus periculosa agitudine correptus ad mortis confinia adducitur, & ecce! nescio somno an rapto, ad Dei iudicium vocatur; videt ibi ex una parte infernales inimicos, qui peccata illius a teneris annis commissa in lanceam in medio pendulam ingerebant: ex altera parte stabant quidem boni Genii sed subtrites, quia nihil bonorum operum, quod in altera lanceae peccatis opponeret, iuventebant, praeter unicum panem paulo ante mendico instas canis fastidiose proscutum. Infelix Petrus peridium se arbitrabatur, cum ecce; ad eum unus Angelorum accessit, inerepans & minitans: Petre, nisi bona opera peccatis paria accupulare lategeris, in manus infernalium acculatorum certo devenies; perisses nisi hunc panem pauperi dedisses; Hoc viso rediit Petrus ad se, & grande eleemosynarum meritum edoctus deinceps egenis egeantium patronus factus est: cuncta, qua

possidebat bona distribuit, in gratiam nudi pauperis suis se vestibus exiit, eumque quod elargiretur, non amplius habebat, se ipsum interitum vendidit, redactaque pecunia miseris et barbarorum captivitate redemit. Ne queras jam, mi Christiane, quid commoverit hominem ad tam profusam liberalitatem? dico enim commovit illum securitas in iudicio, qui pauperum curam suscipit, non habebit ibi quod mauerit, dicente Psalmista: *Jucundus homo, qui miseretur & commodat, disponet sermones suos in iudicio* (*Ps. 111.*)

10. Epilogus. Age ergo, mi Christiane, hanc doctrinam singulariter tibi commendatam habere; indue visera misericordiae, palce esurientes, quos fidentes, operi nudos, redime captivos, hospitio recipere peregrinos, verbo pro viribus tuis luctare indigentibus, & ego te beatum pronuncabo Beatum in vita, & Beatum in morte, Beatum post mortem; Quod faxit Deus. Amen.

Dominica VI. post Pascha.

CONCEPTUS XXXVIII.

De necessitate & utilitate confessionis generalis.

Ex vos testimonium perhibebitis de me, quia ab initio mecum estis. *Joann. 15.*

Prater confessionem particularem.

Divinitus Mundi Redemptor a suis discipulis, quos ad praedicandum toto orbe Evangelium delinaverat, hodie requirit, ut de sua Divinitate, de vita, morte, ac humana generis Redemptione testimonium perhiberent, addens rationem, *quia ab initio mecum estis.* In his certe verbis haud exigua discipulorum laus delitecit; vult enim dicere Christus: vos circa miracula & opera, qua praestitit, testes omnes in exceptione majores testes ideo, quia ab initio, id est a primo momento, quo vos ad me sequelam vocavi, constanter, perseveranter, & invariabiliter mihi adhaesistis. Magna laus; utinam eadem & de te, mi Christiane, affirmare, dicereque possim, quod ab ipso sacramentali regenerationis lacte, vel saltem a primo conversionis tempore semper invariabili constantia Deo tuo adhaeris; sed eheu! quoties ab illo fregisti? quoties ad partes inimicorum transisti? Dicis fortasse, iterum redii per penitentiam? Quid si haec ipsa penitentia, qua plene non est tam facilis quam multi sibi persuadent, vel ex parte doloris, vel ex parte exanimis, vel ex parte confessionis, vel eadem ex parte propositi fuerit defectuosa? id quid tunc consilii Mi Christiane, ne naso te dia suspendam, explicio meam mentem; Postquam de virtute & Sacramento penitentiae ejusque partibus per integrum senestrem prolixè egimus, erroris me ipsum accusarem, nisi & de confessione generali mentionem facerem, quae proprie est testimonium pro Deo, testimonium contra seipsum.

testimonium quod homo Christianus, si non ab initio id est a primo adventu cum Deo fuit, saltem pro his & nunc desideret fuisse: consequenter volo dicere, si tua penitentia ex aliqua sui parte fuit defectuosa, nil aliud tibi restat, quam ut errorem sanes per confessionem generalem. Rex David, vere penitentium exemplar peccatum suum tam intenso animi dolore revocavit, ut eo momento a Propheta audire meruerit: *Dominus transiit peccatum tuum: (2. Reg. 12.)* Nihilominus, ut de remissionis gratia tanto eler securior identidem a Deo supplicet petiit: *Amplius lava me ab iniquitate mea, & a peccato meo munda me: (Ps. 50.)* quin imo de seipso fatetur, quod lacrymis stratum suum rigaverit (*Psal. 6.*) quod exitus aquarum deduxerit in oculis suis, (*Psal. 118.*) & qua sunt similia. Parem in modum anima salutis suae studiosa non eo duntaxat contenta esse debet, quod una unica vice peccatum expiaverit: consulum, imo nonnumquam necessarium est, ut illud pro majori securitate iterato expiet, id quod sit per confessionem generalem.

Suadenda est Homini Christiano confessio generalis, quia valde prodest pro praeterito.

2. *Propositio.* Sit ergo; Haec materia nobis serviat pro conclusione totius tractatus penitentiae; adeoque declarandum erit, quas quantaeque utilitates confessio generalis post se trahat pro praeterito, pro praesenti, & pro futuro. Attendite; Favete.

§. I.

3. *Confirmatio.* Antequam ad rem ipsam progrediamur, pro meliore rei intelligentia expedit duas quaestiones explicare: Primo quando, & quibus confessio generalis non tantum sit utilis sed omnino necessaria? Secundo quando & quibus neque necessaria neque utilis sit? Ad primum respondeo; confessio generalis non tantum utilis, sed omnino necessaria est illis, qui vel ex verecundia, vel ex diabolice culpabiliter ac crasse erroneo peccatum lethale in confessione subitauerunt, vel qui serium animi dolorem ac propositum non conceperunt, quales esse censetur, qui in inveteratis inimicitis diuturno tempore haerent; qui turpes consuetudines sine omni emendationis studio ad complures annos prorogant; qui denique ex occasionibus proximis etiam moniti non exeunt: illi omnes ex defectu tertii propositi plerumque confessiones invalidas faciunt, consequenter tenentur non solum peccata jam semel confessi repetere, sed & de sacris legibus invalidarum confessionum ac communionum se accusare. Ad alteram quaestionem respondeo; confessio generalis neque necessaria, neque utilis est scrupulosis & melancholicis, qui nunquam sibi satisfaciunt, & quanto saepius consistunt, tanto iniquiores redduntur: aqua flagrans quo saepius turbatur, eo lutosior fit: cubiculum quo saepius scopatur, eo pulvisulentius gradit: desine aquam turbare ut pellucidam fiat, depone scopam e manibus, ut pulvis residat.

Parem in modum desine, mi Christiane, scrutarimari, ac angustiare conscientiam, potius depone superbiam, sed captivationis intellectus, & humiliter te submitte iudicio confessorii: id nisi feceris animum nunquam reduces ad serenitatem, & confessio generalis non erit tibi medicamentum sed venenum. Haec praesalinariter.

4. Jam redeo ad ordinem, & in genere dico; confessio generalis prodest homini, & est valde utilis pro praeterito, videlicet, ut errores in confessionibus forsan admissi compendantur. Ejusmodi errores possunt ex variis causis subrepere: Exempli gratia, potest subrepere error ex causa educationis; quamvis enim aliqui liberi vel a parentibus, vel a iudicibus in rebus fidei laudabiliter instaurantur; multo tamen abique omni cura instat canum adolescentium. Deia potest subrepere error ex causa pravae societatis, qua multi in tenera aetate pestime seducuntur. Iterum potest subrepere error ex causa infirmitatis, qua multi inter peccata discernere facere nesciunt. Rursus potest subrepere error ex oblivione, qua multi delictorum juvenitatis & numero & varietate plurimorum non amplius recordantur. Denique potest subrepere error ex causa verecundiae, qua multi peccata magis turpia vel omnino subitica, vel dolosis circumscriptionibus extenuant. Nihil jam dicam de his, qui in confessionibus indoctum, mutum, excoriatum, & numeris suo haud supparem de industria, ac fraudulenter indagant. Ne dicam de his, qui in rebus conscientiae secundum sententias laxissimas ac proflus temerarias sui ipsorum iudicium sunt, & Doctrinas prudentes tanquam nimis rigorosas riu expulduint: Nil dicam de his, qui cum indifferencia sacrum tribunal ingrediuntur, cogitantes secum ipsis: si confessorius bonus est, prodam illud delictum, si auteris est, celabo: & de hac indifferencia, qua revera peccatum est, nunquam amplius sese accusant. Iustissimos homines deia, cum ad meliorem rerum cognitionem, & annos discretionis venerint, mille anxietatibus turbantur, semperque dubitent, an haec aut illa peccata sincere & fideliter explicaverint. Quod aliam huius animi vulneribus superest? non aliud, ait S. Franciscus Salesius, 1. p. introd. c. 6. quam confessio generalis; haec enim si eo animo procedat, quo ponentes David exclamare solent est, *Deus tuus juvenis & ignovantias meas ne memineris Domine*, (*Psal. 24.*) supplet defectus in confessionibus admissos, & conscientiam, depulsis anxietatibus, ad tranquillitatem reducit.

5. Recordor hic parabole, quam Christus Dominus olim proposuit. (*Luc. 16.*) Opulentissimus quidam Homo in sua servitia assumpsit villicum, cui suburbanum praedium aut pagum admittitran commisit. Villicus iste erat aliquanliu fiduciosissimus, observata emolumenta Domini, & ratiocinia annuatum accuratè compulvit. Vt cum paulo post, prout fieri saepius solet, ineratatus & dilatatus, prout loquor Didacus Stella, ap. Lucian. Dom. 1. cont. 70. n. 1. coepit

pit sumptuose ac prodigialiter helluari, in commensationibus, in ebrietatibus, in luxuriis, in pomis, in vanitatibus, in coctibus, in adfibus, in equis, in canibus & que sunt similia, cumque his expensis marisupium propriam par haud esset, ex arario Domini pecunias clepsit, atque ut lux famam confereret, ratiocinia quotannis praefatiofolita dolose ac deceptorie intravit; verum haud diu frans delituit: *Dissimulatio est*, apud Dominum quasi dissipet bonum illius, & vocatus ad dandum ratiocinatio: dixit illi Dominus: *Redderentiam villitacionem*, cumque claveprehendisset, quod summaria totius villitacionis ratio, cum aliis ratiociniis annuatim praestitis non concordaret, tanquam furem & impostorem illum e servitio ejecit. Omnes sancti Patres per hunc villicum intelligunt hominem peccatorem: Dominum concedidit ei corporis & animae administrationem, dedit illi memoriam, intellectum, voluntatem, dedit illi corporis sensus ad gloriam Dei ut utrandos, quos tamen peccator in eum ingominatim peccando convertit: & quamvis nonnunquam per annum conscientiam ratiocinem in confessione deponat, hac tamen est valde defectuosa, perfunctoria, & infidelis; expropter opus est ut homo Christianus, nisi e servitio ac Dei gratia omnino ejici ac manumitti velit, summariam seu generalem totius villitacionis seu totius vitae ratiocinem deponat, dicens ad Deum cum *Propheta*: (*Isa. 38.*) *Reverentia tibi omnes annos meos in amaritudine animae meae. Jam ulterius.*

§. II. Prodesse pro praesenti.

6. Confessio generalis prodest homini, & est valde utilis pro praesenti, videlicet, ad certiorum peccatorum expiationem, & majorem animi puritatem. Si nosse cupis, mi Christiane, quare ratione confessio generalis conducit ad certiorum peccatorum expiationem, cape rem a similitudine maculae, quae vitibus ex improviso asperguntur, sunt diversissime indolis; aliqua enim facilis, alia difficiliter eluuntur: si veltis tu solum aqua, laete, aut pulvere maculetur, sine difficultate purgatur: si vero atramento, aut oleo, tunc enimveo aceto, lixivis & artificiosis saponibus opus est. Par ratio se habet circa peccata; omnia quidem commaculant animam, sed unum per altero difficilior extinguitur: solum cogitatione admittunt non adeo pertinax est, quam opere frequentatum: insuper experientia comprobatum habetur, quod aliqui v.g. a blasphemis motu statim desistant, in luxuria volunt difficillime corrigitur: alii luxuriam volunt patibus libenter valdeunt, sed inveteratam inimicitiam ex animo deponere impossibile ducunt: alii cum intimo in gratiam quidem redeunt, sed injuste acquiescere restituerent nolunt, sic de caeteris peccatis certum est, quod prodigialitate gentiorum, temperamentorum, & consuetudinum unum peccatum altero inhaerent. Hujusmodi peccata per ordinarias confessiones non satis extinguuntur in anima, opus est majori molimine, id est confessione generali, atque

in hunc sensum ait Cardinalis Hugo, in Pl. 50. *Fanno fordido non sufficit simplex lotio, sed multa lotione, & confectione, & refrigeratione adhibetur, atquequam dealbatur.* Ea qua ratione confessio generalis conducit ad certiorum peccatorum expiationem.

7. Vis etiam nosse, mi Christiane, quomodo conducit ad majorem animi puritatem? perpende oblecto mysteriosam locutionem, quam sponsus in Canticis ad dilaudandum Dilectam pulchritudinem adhibet: *Equitavit meo in curribus Pharaonis assimilavi te amico meo.* (*Cant. 2.*) Sacri Scripturarum interpretes in hoc loco exponunt hanc modicam sententiam dicunt: omnia caeteris amplector opinionem S. Gregorii Nysseni dicentis, quod per equitatum, cui sponsus Dilectam comparat, intelligitur Angelorum exercitus, qui Pharaonem cum sequacibus Aegyptiis, dum populum Israel ex Aegyptia servitute profugientem persequantur, in fundo rubri maris demersit. Sit huic expositioni sua reverentia; sed quare, cur sponsa, id est anima Deo dilecta Angelico huic exercitui confertur? Respondet, ideo, quia exercitus Angelicus iste exercitus contra Pharaonem, tamen anima contra peccata pugnare debet. Recte quidem; sed nesdam acquiesco, nonne etiam Angelus percussit Assyrios sub Sennacherib Hierosolymam obsidentes? Percussit, cur ergo angelorum non comparatur potius Angelo percussori Assyriorum, quam Angelo extirpatori Aegyptiorum? Nimirum magis est inter utrumque viciorum differentia; quamvis enim Angelus percussor Assyriorum centum & octoginta quinque hominum milia interfecerit, fuerit tamen aliqui superstitis, quibus vitae gratiam fecit. At Angelus extirpator Aegyptiorum ita omnes sine exceptione in mari demersit, ut nullus remanserit. Igitur sponsus comparat dilectam animam Angelo extirpatori Aegyptiorum, non percussori Assyriorum, quia vult, ut contra peccata pugnet non solum plerique, sed omnino decemque decemque, id quod revera fit per confessionem generalem: qui vere poenitentibus animam inquit sponse eleat. (*Dei. 2.*) *Deus est, & quoad animam inquit sponse eleat. Nyssenus oculis placere cupit* (*ita loquitur Nyssenus Hom. in 3. Cant.*) *pure emergat, Aegyptiaca confessio nihil fecerit adducens in vitam futuram.* Ea mi Christiane, quomodo confessio generalis conducit ad animae puritatem.

8. Nec fatis hoc: si tempus puperet propter longam plura, esse grandis confessionis generalis emolumenta fuisse dilaudare: Possem dicere cum S. Chrysolomo, lib. 1. de compo. cord. quod homini tribuat agnitionem ac contemptum salutarem tibi ipsius. Possem dicere cum S. Augustino, l. 2. confess. c. 2. quod homini tribuat dulcem ac tranquillam animi quietem. Possem dicere cum S. Ambrosio, l. de Joseph. cap. 35. quod homini eribat animorum desiderium per voluntaria mortificationis opera Divinae iustitiae satisfaciendi. Verum haec omnia silentio praeterisco & solitino ad majora in tertia sermone praeter-

§. III.

§. III. Et prodesse pro futuro.

9. Confessio generalis prodest homini, & est valde utilis non solum pro praeterito, nec solum pro praesenti, fed etiam pro futuro, videlicet pro secura preparatione ad mortem, & ad iudicium. Impius Rex Saul a Philistinis in praefato fufus fugit in montem Gelboe, ibique desperando consilio super gladium suum incubuit: verum aberravit gladius, nec statim uno ictu infelicem animam expulit; cum igitur Saul inter sanguinis ructas, & animi angustias in terra volubatur, vidit ignotum huiusmodi procul hominem, quem vocans quaesivit: *Quis es tu?* & ille: *Amalecites ego sum.* (*2. Reg. 1.*) *Eja, subinerebat Saul, ita super me, & interfice me!* quod & Amalecites iste fecit. Omnia sunt mysteris plenissima; quare enim, quare fors, quare casus hunc Amalecitem in montem Gelboe adduxit? cur iste debuit esse carnifex, qui mortuam Saul superstitem vitam expulit? O terribilia Dei iudicia, adverte, quare causa iudiciorum Divinae fuisse, quamprimum Rex Saul Israeliticum thronum confederat, praecipit illi Dominus, ut sceleratam Amalecitarum gentem radicitus extirparet, & nec Regi, nec Regiae familie, nec mulieribus, nec parvulis parceret: *Vado percutit Amalech, & demerit, ut manvsa usque ad multorem, & parvulum; atque istum.* (*1. Reg. 14.*) Saul excutus est quidem Numinis praecipitum, sed adeo imperfecit, ut Regi, & parvulis, & quibus sibi metuendum esse arbitrabatur, pepercerit. Illi interim adoleverunt, & iam peregrinus hic homo, qui mortuam Saul superstitem vitam abrupti, erat natus ex illis, quum imo, si Philoni de antiquo Biblioth. credimus, iste ipse Amalecites erat filius Regis Agag: *Ego sum Edab filius Agag Regis Amalecitarum.* Eheu! quis non contremiscat? Sic Deus disposuit, ut ille hostis quem Saul parvulum contempserat, in angustiis mortis articulo illi ante oculos steterit, eique fatali obsequio cor ruperit. *Amalecites ego sum.* O mi Christiane; metue iudicia Dei; ille tibi praecipit, ut peccata omnia absque misericordia deleas ac detruas, tu tamen aliqua, quae pro parvulis aut nihilo reputas, vivere finis; admonete fieri conscientiae arbitret, ut illi societati valedicas, illam occasionem fugas, illius loquenti formalis tanquam minus honestis abstinere; tu tamen ridens tibi labis respondes haec & illa esse peccatilla, esse vngas, & crepundia. Quid fiet? in articulo mortis haec peccatilla virili proferet tibi stabunt ante oculos, dicentia: *Amalecites ego sum:* haec naga, haec crepundia tibi mortem aeternam minitabuntur, quia videbis quod propter scandalum proximi fuerint peccata lethalia; O quantae exinde animi angustiae; quomodo autem praeventandum est tam grande periculum? praeventandum est confessione generali; haec enim, quia omnes animi noxas, & actiones quomodo cumque suspectas accuratius quam in confessionibus ordinariis excutit, in mortis articulo mire tran-

quillat conscientiam, prout experientia testatur. 10. Sit ergo, inquis, cum sentiero me infirmitate corripit & ad mortis confinia adduci, exiabo animum confessione generali. Novus error! Mi Christiane, non alibi tibi perisulamyolo, ut confessionem tam salutarem differas, sed ut nunc dum vires valent, peragas. De hisifco, serpente venenosissimo enarrat S. Ambrosius, in Psalm. 118. quod hominem solo aspectu interficit, quod si vero ab homine fuerit aspectu praeventus, ipse quoque serpens emori debet. Sic mortem aut diabolum comparatum aestimabit, si hominem imparatum praerocent, aeternaliter illum infelicem reddunt: si vero ab homine per confessionem praerocent, pariter superantur, & interficiuntur. Mi Christiane, putas confessionem, de qua loquor, esse rem tam facilem negotium, ut in illis extremae horae angustias, illam ordinat ac salutariter obire valeas? heu fallens! nimis perplexa, confusaque sunt ille circumstantiae, quam ut sine coordinata saluta consista, quae huiusmodi adverte, quare causa iudiciorum Divinae fuisse, quamprimum Rex Saul Israeliticum thronum confederat, praecipit illi Dominus, ut sceleratam Amalecitarum gentem radicitus extirparet, & nec Regi, nec Regiae familie, nec mulieribus, nec parvulis parceret: *Vado percutit Amalech, & demerit, ut manvsa usque ad multorem, & parvulum; atque istum.* (*1. Reg. 14.*) Saul excutus est quidem Numinis praecipitum, sed adeo imperfecit, ut Regi, & parvulis, & quibus sibi metuendum esse arbitrabatur, pepercerit. Illi interim adoleverunt, & iam peregrinus hic homo, qui mortuam Saul superstitem vitam abrupti, erat natus ex illis, quum imo, si Philoni de antiquo Biblioth. credimus, iste ipse Amalecites erat filius Regis Agag: *Ego sum Edab filius Agag Regis Amalecitarum.* Eheu! quis non contremiscat? Sic Deus disposuit, ut ille hostis quem Saul parvulum contempserat, in angustiis mortis articulo illi ante oculos steterit, eique fatali obsequio cor ruperit. *Amalecites ego sum.* O mi Christiane; metue iudicia Dei; ille tibi praecipit, ut peccata omnia absque misericordia deleas ac detruas, tu tamen aliqua, quae pro parvulis aut nihilo reputas, vivere finis; admonete fieri conscientiae arbitret, ut illi societati valedicas, illam occasionem fugas, illius loquenti formalis tanquam minus honestis abstinere; tu tamen ridens tibi labis respondes haec & illa esse peccatilla, esse vngas, & crepundia. Quid fiet? in articulo mortis haec peccatilla virili proferet tibi stabunt ante oculos, dicentia: *Amalecites ego sum:* haec naga, haec crepundia tibi mortem aeternam minitabuntur, quia videbis quod propter scandalum proximi fuerint peccata lethalia; O quantae exinde animi angustiae; quomodo autem praeventandum est tam grande periculum? praeventandum est confessione generali; haec enim, quia omnes animi noxas, & actiones quomodo cumque suspectas accuratius quam in confessionibus ordinariis excutit, in mortis articulo mire tran-

11. Epilogus. Atque sic denique concludo totam materiam de virtute & Sacramento poenitentiae, quam hactenus a tempore Advenus usque in hodiernum diem satis proluse tractavimus. Cum Christus Dominus quondam ad litus flagi Genesareth delatus fuit, (*Luc. 5.*) vidit tibi duas naves stantes. Quare duas? ideo, mi Christiane, quia naves, quibus per hoc mundi pelagus feliciter ad portum beate aeternitatis deferri debes, plane non dantur plures, quam duae, videlicet navis innocens & navis poenitentiae, in prima navigat innocens Joannes, in altera poenitentiae Petrus. Cum igitur navicula tua innocens jam dudum naufragium fecerit, nisi aliud tibi superest, nisi ut navicula poenitentiae emerget. O quanti tui interest, ut bene huius naviculae curam habetas, eaque omnia, quae de necessitate, de utilitate, de dignitate, & facilitate, de difficultate, de effectibus & partibus poenitentiae, atque demum de erroribus circa eam committit solent tibi per triginta & octo discursus edidit, diligenter advertas; haec enim omnia locutus sum tibi (utor verbis hodierni Evangelii) (*Joann. 15.*) *ut cum venerit hora; qua conscientiae noxas sacramentali confessione exiari valeas, eorum remissionem.* Obone Deus! quod dantur in Ecclesia poenitentes, non tranfit Dominica, non festi dies, quia non videmus ingentem conscientium multitudinem ad sacra tribunalia conflare: credanne omnes bene poenitentiam

raptus, lacrymas, & flammam quasi ex ore erumpentes: S. Philippus Nerius quales SS. Synaxia fumpit, aut conseravit, fere tempore in aera caelesti fulgore radiosis elevatus est. S. Catharinus Senensis ex Confessarii praecipuo aliquando tempore communionis interdicta fuit, & ecce tantis desideris actuare ac languere coepit, ut nisi praecipuum illud esset relaxatum, certo certius fuisset emortura. S. Theresia pluvioso tempore ab amicis ut domo non exiret, sed sacram Communionem in aliam diem differret rogata; reposuit, etiam si hactenus oppositum prohiberetur, per media vulnera se erupuram. O utinam e numero sanctarum talium animarum edemus! Verum ad alteram partem me tempus vocat.

§. II. Et multa pro nobis patiendo.

7. Alterum sinceri amoris indicium est multa pro amato patri; hinc fit regius quidam Princeps rusticæ ac inopis filia amore ita coarctetur, ut sepe simulato habitu ad eam inviseret, atque inde contingeret, ut in villi lacerna ignotus ab occurrentibus injuriose tum verbis tum verberibus muldaretur, diceremus sane regium illum Principem vehementer amare, & nisi concepta de ejus prudentia opinio prohiberet, vix non insanire. Ita Christus Dominus aeterni Regis Filius suæ Majestatis quodammodo oblitus, ut suo erga nos amori indulgeat, & confidentius nobiscum versetur, sub Eucharisticis speciebus detrescens heu! quantis injuriis, quantis ignominitis se exponit? quæ in amarissima passione opprobria, verbera, ac vulnera toleravit, nulla satis facula mirabantur; dubitari tamen merito potest, an non in hoc absconditus Sacramento plura patitur. Illa quæ passus est in Jerusalem, viginti quatuor duntaxat horas tenuere, in unius urbis conspectu transacta, & denique Christo mortali carne vestito irrogata sunt; ea autem, quæ in Sacramento patitur, non ad aliquot dies & horas, sed ad usque supremum mundi occasum, non ab una gente, sed a toto orbe, & quidem corona gloriæ jam dudum redimitus non alia patientia, quam procius Divina patitur. Quæris quam ergo patitur? Respondeo; patitur tum a seipso, tum ab ingratis hominibus.

8. Inter ea, quæ Christus per seipsum in Sacramento patitur, præ reliquis memoranda venit mirabilis illa, & plena amoris obedientia, qua ad natum & verba cujusvis sacerdotis, quocunque in loco, quocunque in tempore sub speciebus panis & vini se promptissime submitit. Mirabile quidem fuit, quam Lucifer cum suis afflicis & capere non potuit, & approbare non voluit, illius erga Divinum Patrem obedientia in incarnatione, dum vilen carnalis substantie partem hunc hypostatice assumpsit, Virginei utri tenebras non horruit, vilibus fasciis se constringi & in stramine reclinari permittit: at longe admirabilior est illius in hoc Sacramento obedientia, dum speciebus panis ac vini se alligat

ri sinit; hic quo liberuit, in pauperum tuguriola, in rusticorum mapalia, in calas feridas, in ora graveolentia, in purulentos stomachos, infertur: hic in sacra communione dignis & indignis distribuitur, dein ad arbitrium sacerdotis clave includitur, educitur fertur, referatur, & quasi in carcere aservatur. Hic denique in sacrificio ad vocem hominis adolat, eius manum immortis exspectat, ab illo se attolli, deprimi, dividi, ac manducari, prout collibitum fuerit, permittit. Et si hæc omnia desinent, quid dicam de illa promptitudine, qua in foedissimas animas, paulo ante a peccato capitali inimico suo occupatas, immergit se fons? (In vita S. Bonifacii.) Legionis de sanctorum aliquo, quod anima illius post aliquot a mortuis iustis regredi ad corpus, cum illud tantum ad verbum abscissum aspersisset, extorruerit, & regredi noluerit. Quanta igitur cum nausea ingreditur Christus in animam, quæ peccati fœtore tantum superficialiter purgata, & saltem multum vitæ alium maculis per penitentium non expiatis repleta est, ingreditur tamen, ut illam mundeat ac purifcet, non curat ferociter, dummodo animam suam faciat, cum fere in molam quo Matrum aliqua in sua bobolen non obtantibus navis, ac defectibus sibi complacet. Et hæc omnia patitur Christus a seipso, id est, vi faciamenti ab eo instituti, patiturque in gratiam hominis usque ad delicias adamati. O obedientiam! o liberalitatem! o amorem incomprehensibilem! non tantum semel atque bis, sed milles ac vices, non tantum semel atque bis, sed toto propemodum orbe hæc tanta, tanque Divina dona largitur, quæ si semel, & uno in loco singularibus distribuerentur, non solum homines, sed & caelestes spiritus deberent rapere in admirationem.

9. Verum longe majora & acerbiora sunt, quæ Christus Eucharisticus patitur ab ingratis hominibus. Id ut exprimam, vivace imaginatione mihi represento Dei Filium in ultima cena una cum Apostolorum turba mensæ accubentem. En panem manu tenet, illum benedicit, oculos in caelum elevat, hi que ipsi cæramotis ac vultu Divinam Majestatem spirante fides indicat, segrade moliri mysterium. Quid agis Benignissime Redemptor? id ago; volo instituire sacrosanctum Eucharisticum Sacramento, quo me auctoritate Divinis obligo, ac obnoxio; quod ad verba consecratiois cujusvis sacerdotis obediens, ac semper de celo descendere & sub speciebus panis ac vini me sifere velim idque non alium in finem, quam ut cum homine tenerime amato usque ad consummationem seculi morari ac conversari possim. O amabilissime Jesu, sifite obnoxio sifite, & prius ex me percipite, quanta pericula subiturus, quanta vilipensiones, injurias ac crudelitates a sacrilegis sacerdotibus, ab hæreticis, a gentilibus, a veneratoribus, & a tepidis Christianis passurus sis. En Domine, venit tempus; quo in rusticis pauperibusque Ecclesiis, cupreis, stansis ac vilibus vasculis, in sacrorum immundis, sine lu-

mi-

mine, sine reverentia, sine devotionis sensu includeris. Veniet tempus, quo populus Christianus non attenta tua sub speciebus Eucharisticis presentia, risu, garrulitate, curiositate, distrahitis precibus, impuro oculorum commercio alitque immodestis gravissime te inhonorabit. Veniet tempus, quo seclerati Christiani, qui vel peccata sua per præmissam seriam confessionem non expiant, vel in inveteratis seclerum consuetudinibus oblitati hærent, seclerum ore ac corde, quo malos in fordida jacere lacuna, te ad æternam animæ fœre perniciem devorabunt. Veniet tempus, quo nocturni fures, ac grassatores, qui Ecclesias, ipsaque sacra effringunt, te e sacro vase in terram effundent, & pedibus conculcabunt. Veniet tempus, (Vincent. Belluac. spec. hist. l. 25, c. 30.) quo secleratus hæresiarcha Berengarius fureget, qui tuam in venerabili Sacramento presentiam pertinaciter negabit, & hæc sua doctrina & exemplo ultimas mundi temporibus plures filii furfuris afflicta, secleritimos Eucharistia blasphematores excitabit. Veniet tempus, (Sarius in commentar. fol. 638.) quo sifdem hæretici in Hollandia sacra hostiam sifratim comminuent, calcabunt, confonent, & in ignis & cloacas sifient. Veniet tempus, (Brodinbach. ap. Duromel. c. 1, tit. 22.) quo perversissimi Judi, non contenti quod te in cruce emgerint, in sacra hostia pugionibus ac cultris te usque ad copiosam Divini sanguinis effusionem confodient. Veniet tempus, (Sarius in commentar. fol. 697, & Oper. Milevit. ad an. Chr. 396.) quo duo Donatitarum hæreticorum pseudo-episcopi Felix & Urbanus te in sacra hostia canibus, & quidam Nobilis in Belgio suo pfitaco devorandum barbara immanitate projicient. Veniet denique tempus, (Franz. Rollet in hist. frag. nostræ.) quo in nocturnis veneficorum conventibus pelline secleritissimorum hominum fecerit, ipsique demones ludibricè infernali rabie exponeris. O amantissime Domine, an hæc mala, an hæc enormes injuriæ, an hæc passio prima tua passione longe crudelior non te absterrebant ab institutione Sacramenti, quam cogitas? Non absterreat. Prævidit hæc omnia Christus, Geivitate, quod in undoso injuriarum flumine, aut mari demergens esset, & tamen aqua multa non poterant extinguere charitatem nec flumina obveruerunt illum: (Cant. 8.) non attentis tot obitaculis persecutionum, tormentorum, contradictionum, ingratitudeum, contemptuum, blasphemiarum peridorum Judæorum, gentium, & malorum Christianorum, tamen pro delictis habet esse cum sifis hominum. (Corn. a Lap. sic.) Una pia communitio, quam prævidit, plus Christum allicit ad institutionem amabilissimi Sacramenti, quam illum omnia prædicta mala, ac injuriæ absterrebant.

10. Quis tibi jam sensus, mi Christiane, si quem tibi sensum admiratio reliquum fecit? fieri utique debes hunc Christi amorem, quem in institutione sanctissimi Sacramenti, & tot malorum tolerantia erga nos comprobavit, esse excelsissimum. (Catech. Conc. Tom. II. Pars II.

sifum, esse immensum, esse incomprehensibilem? Recte quidem loqueris: verum ego iterum ex te seiscitor, quæ tu mala hactenus amore Dei tui Eucharistici passus es? quas injurias distulisti? quas persecutiones sustulisti? quam vim rebellis carni tualitatis? quæ animi constantia temporales armatus Deo tuo obtulisti? O, si pari indicium est amoris, quam exiguus est amor tuus, cum non tantum modica discolorum irrisione a sancto communionis convivio te retardari permittis, sed etiam die, qua illo referaris, amore Dei tui a pristinis conventiculis, a lubbis, pæ popis, a choreis, a vanitatibus & peccatis periculis abstinere detrectas. O boni superi! quantis Christiana fortitudinis prodigiis sancti Martyres in primitiva Ecclesia suum erga Deum amorem testati sunt! Legitur, quod relicti parentibus, fratribus, & amicis ad fures & rogos desideranter cucurrerint: legitur, quod inter verbera & tormenta hilariter cantillarint: legitur, quod tyrannos & carnifices ritui & joco habuerint: legitur, quod percussu in una mania, etiam alteram percussam excecutores liberati consingio remunerati sint: legitur quod in mediis flammis cum ardentibus carbonibus luserint: legitur quod dixerint, se inter convivia non tanto solatio fructuosius fuisse quam inter tormenta. Et unde tam admirabilis fortitudo? Percipe unde. In primitiva Ecclesia moris erat, ut Christianis tempore perfectionum consecrata Hostia domum asportanda traderetur: Hi ergo, antequam ad carceres raperentur, mox seiplos communicabant, & ex hac communionis ita facti sunt insuperabiles. Mi Christiane, tu quid?

11. Epilogus. Veram de his alias: jam pro corone nihil aliud superest, nisi ut dicta omnia in compendium redigamus: Christus ardentissimo amore nos diligit, atque ut hunc tectetur amorem in Eucharistia maxima bona nobis donat, & maxima mala patitur: quid nobis vicissim faciendum? Daniel in lacu leonum omni cibo destitutus, cum Prophetam Habacuc sibi prandium deferentem complexit, in gratiarum actione admirandus erupit. S. Paulus eremita cum ob adventum hospitis Antonii duplicatam annonam a corvo Dei jussu percipit, Divinum munificentiæ deprædicavit: Vere plus, vere miseriores. Cum ergo sanctissimi Viri ob res exiguas, nempe unus ob vile prandium hominibus agrestibus præparatum, alter ob panem unum pauperibus commanem paternam Dei benevolentiam amoremque laudibus effudit, quomodo nos gratos esse oportet, dum non propheta, non corvus, non Angelus, sed Deus ipse, non terreftre epulum, sed seipsum nobis conserat? Quæ autem erit optima nostra gratitudo? Ea ipsa, de qua locuti sumus, si totos nos Deo redonemus, & pro illo patiamur. Elice hos duos affectus post sacram Communionem, mi Christiane: hic fac tuo, Domine omnia mea tua sunt: tibi consono cor, corpus, animam, memoriam, intellectum, voluntatem, & omnes sensus meos: tibi offero omnes

retro quem stat sponsum auctantem orationes, & considerans necessitates nostras. Sed quares: si species sacramentalis dividatur, an etiam dividatur corpus Christi? Respondeo, nequaquam; illud indivisibile, imo sicut totum in tota hostia, ita & totum in qualibet parte est. Divide ac combine facras species in mille particulas, in qualibet remanebit integer Christus. Declarari id solet exemplo humane anime, que tota est in toto corpore, & tota in qualibet parte v. g. digito. Declarari solet exemplo speculi, quod licet in mille frusta confringatur, in quolibet tamen frusto relucet tota mee faciei imago. Declarari denique fore exemplo humane vocis; verbum enim ex ore meo prolatur, utut millei homines audiant, tamen ab omnibus integrum, non dimidium auditur.

S. III. Tertium, quod Christus simul existat in pluribus locis.

7. Tertium denique miraculum in Eucharistia perpetuum, & intellectui humano captum arduum est, corpus Christi esse simul in innumeris, iisque diversissimis locis; in quibuscunque enim altaribus post consecrationem adest, presentia sacramentali, in calis autem presentia naturali. Miror hanc veritatem a nostris haereticis tanquam impossibilem allatari, cum tamen eandem in suomet pseudo-communionis systemate per doctrinam consequentiam admittere debeant; quamquam enim in pane consecrato presentiam Christi extra ulum non admittant, decet tamen illam in actuali sumptione adesse, ita ut post deglutitionem vivus & verus Christus in corde communicantis resideat. Si ita est, ergo etiam in Saxonia Christus adest sub actuali sumptione? omnino! ergo etiam in Suetia? omnino! ergo etiam in Anglia? omnino, & sic in una die in regionibus dispersissimis millei ac millei hominum communicant, Christus millei & millei in eorum cordibus existet. En habent eandem nobiscum dilectissimum, quam dignum esse imperceptibilem.

8. Verum non meum est increpulis convincere, sed fideles instruere. Audi rem ad caput! Sanctus Ambrosius, prout testis est Gregorius Turonensis, l. 1. Mir. S. Mart. c. 5. cum Mediolani quondam officio Divino interesset, subito sopore obrutus dormivit. Somaus erat prater spem prolixior, & ad duas vel tres horas protraxit; igitur & Diaconis fuere, qui illum expergeracerent. Recollecto Sanctus animo aiebat, parcat vobis Deus, quia a pietissima functione me avocastis; fui in urbe Turonensi in Gallia, ibique meum fratrem Martionem Episcopum huius diebus vita sanctum sepulchrum tenui. Admirantibus circumstantibus, & sine moratione mitebant in Gallias rei veritatem extorqueratur: *ivit, rediit nunciatur, retulitque, revera Ambrosium eo tempore, quo Mediolani dormierat, Turonis fuisse ac beato Martino funeralia spectante omni populo perfolvisse. S. Fronte unus & septuaginta Discipulis Domini, prout*

narrat Petrus Tolofanus, tom. 4. c. 89. eodem ipso tempore, quo in Ecclesia sua Episcopali sacrificabat, a sensibus alienis aliquandiu substitit, quia funeri ac sepulture sancte Marthe in Provincia interessit, in cuius rei fidem habuerat ibi in urbe Parisiensi exhibentur sancti Antistitis manice, quas ex oblivione reliquerat. S. Antonius Paduanus (*In vita S. Antonii*) quondam in loco procul distito ad populum dicens, recordabatur neminem a seconstitutum esse, qui domi in choro psallentium loco sui versiculum decantaret: igitur in pulpito capto cuculo operiens sese reclinavit, & coram omni illa auditorum frequentia sic aliquandiu permanens, interim mirabili quodam modo domi officium illud peregit. S. Franciscus Xaverius (*Versilin. l. 5. c. 2.*) in Chinis navigans una cum sociis terribili tempestate interceptus est: venti adeo ferociebant, ut scapha triemi alligata ruptis rudentibus avulla & in altum nefcio quo abrepta sit: perisissent nisi Xaverium Deo supplicanti secum habuissent. Sed quam Xaverium secum habuere, illi, qui in cubiculo millenis, qui in scapha vellebant, utrique; redeunte enim malicia & illi & illi iurejurando affirmant, Xaverium nunquam a se abuisse. Jam his proutatis respiciamus ad scopum; Potuit omnipotens Deus S. Ambrosio, potuit S. Frontoni, potuit S. Antonio, potuit S. Xaverio, aliiisque suis famulis in hoc mortali ac corruptibili corpore existentibus hanc gratiam conferre, ut simul & semel in distitis doabus locis comparent; quid miraris, mi Christiane, Christum gloriosum, ac in calis regnantem, & in hoc & in isto altari simul elevari, imo eodem momento Romae, & Parisiis & Vienna, & in mille aliis locis immolari? sicut in cubiculo millenis circum circa pendebat specula refero unicuique homo millei representatur: ita Christus Dominus in omnibus totius mundi hunc consecratis replicatur & existit. Ergo sunt millei & millei Christi? Erras! unicus est, sed millei & millei replicatur.

9. Rem omnem clarissime capies ex historiologia, quam Bogatta de Mir. M. l. 5. p. 11. enarrat. In Provincia terre laboris duo fratres Lijoci de conventu S. Francisci Gejeze preparaverant se ad sacram Communionem in die Coenae Domini sumendum, ac in calis regnantem, a loci Guardiano in urbem panem domum necessarium menciaturum mittuntur. Tandem domum tardius reversi, cum & Divinum officium perfolutum, & reliquos fratres mensa affidentes invenissent, facellum, ubi Venerabile asserbatur, petunt, ibique vires suas, quod in tanta solemnitate sacra Communione privarentur, dolentes, gemitibus ac singulibus vacabant. Ecce! dum nihil minus speiontatur, ex ipsa arecula, qua SS. Eucharistia recondebatur, pulcherrimus juvenis prostravit, qui athenas se mundi salgatorem esse, accepto sacro Ciborio utrique fratri Communionem potestis, statimque locum, unde prodierat, repetiit. Extant adhuc vestigia pedum illius pavimento facellae

impressa, atque ferreis craticulis contestata, in super & historia in pariete depicta visitur. Mi Christiane, possem hic tibi fuso inculcare, quantum ardens sacra Communionis desiderium Deo placeat; verum ad rem nostram id solum notare te jubeo: Ille, qui sacram Communionem distribuit, & quem manu tenuit, & qui in sacro Ciborio existit, & qui in os fratrum ingressus est, fuit unus, idemque Christus. Intellegis, quomodo in pluribus locis simul existere valeat? Jam satis de hoc.

10. Epileptus. Compendiosius dicta omnia. In SS. Eucharistia tria sunt perpetua miracula; quod substantia panis & vini omnimode deliquatur, quod accidentia remaneant sine fundamento, & quod Christus in millei ac millenis locis simul existat. Quid doctrinam eruitur ad nostrum emolumentum? Dum cogitas, mi Christiane, substantiam destrui, roga Dominum, ut in sacra Communione peccata tua perfecte destruantur, una cum pravis habitibus, & consuetudinibus, que te ad offendendum Deum pertrahunt. Hanc gratiam in sacra Communione impetravit B. Margarita de Cortona: quamquam enim diu inter lacrymas, & corporis macerationes penitentiam egisset, a Christo tamen non alio nomine, quam immunda peccatorum nuncupata fuit. Tandem perasta infelicis tituli rogare Dominum cepit, ut sese in filiam reciperet: promisit illi Christus ac lege, si repetita totius vite exomologesi animam exaret; explavit illa, & ecce: dum sacram Communionem accedit, a Christo e sacrosancta Hostia audit hae verba solatio plenissima: *Filia mea, ego absolvo te a peccatis tuis.* (*In vit. B. Marg. de Corton.*) Deum cum cogitas, accidentia remanere sine subjecto, roga Deum tuum, ut cor tuum a mundo, & rebus omnibus mandanis perfecte avellat, ac celestibus affigat. Cum Christus Dominus quondam ad Judaeos verba faceret, inter alias doctrinas & hanc illis inculcavit: (*Luc. 7.*) *Ubi fuerit corpus, illic congregabuntur & aquila. Quid intelligit per corpus, quid per aquilas? S. Ambrosius l. 2. respondet, per corpus intelligit SS. Communionem, per aquilas vero istos communicantes. Itaque insinuare voluit Christus quod, quisquis sacratissimam hanc eorum condigne accipit, non instat aquila per ca a mando supra nubes animam elevare debeat. Narrat Jacobus de Voragine, ser. de Euchar. sanctum Hilarium habuisse magnam virtutem Virginem, quam in spiritu instruebat: hanc sine sine incitabat, ut saepe saepius ad sacram Communionem accederet, inquires: nosse se sponsulum castissimum & sanctissimum, in cuius societate si vivere velit, necesse esse, ut in virtutibus quam plurimum proficeret. Virgo auid desiderabat videre hunc sponsulum: qui Sanctus: ubi, prepara te ad sacram Communionem devotione, qua potes maxima, & monstrato tibi sponsulum. Fecit Virgo, quod iusta est, & Dei famulus ostendit illi de altari sacram Hostiam: En filia! hic tuus sponsus eto! age*

abijce omnem affectionem erga res terrenas. Pissima anima post sumptum divinissimum Panem tantis exadivavit amoris desideris, ut spiritum Creatori suo cum ineffabili dulcedine ascendens ad thalamum gloriae reddiderit. Audita fuit per totum templum ambium suavissima musica, qua Angeli nuptias hujus Virginis celebrabant. Denique cum cogitas, Christum Dominum in pluribus simul locis existere, operam adhibe, ut & cor tuum in pluribus simul locis existat: volo dicere, cum domi diurnis laboribus vacas, dum comedis, bibis aut ambulat, interduum animum in hoc templum accule, & Deum tuum in hoc Altaris tabernaculo instat capivi latitantem post affectu saluta. Id facere solebat S. Franciscus Borgias, (*In vita S. Franc. Borg.*) qui in cubiculo, ubi habitabat, eo semper corporis sui scribere, legere, sedere & orare in more habuit, ut oculos, animamque directa ad SS. Eucharistiam, ubi asserbatur, dirigeret. O mi Christiane, si interduum dum Ecclesiam procul conspicias, dum sacra Elevatio signum campana dari audis, pro suspirio Deum tuum in hac solitudine morantem venereris: dicens: Laudetur SS. Sacramentum, aut aliud simile; quantas tu gratias posses a Deo tuo emendicare! &c.

Dominica II. post Pentecostem.

CONCEPTUS XLI.

De effectibus Eucharistiae, quos operatur in anima & in primis de dono humilitatis, castitatis, & desiderii rerum caelestium.

Homo quidam fecit cenam magnam -- & ceperunt omnes esculare. *Luc. 14.*

SS. Eucharistia Sacramentum non nascendum, sed aditorem appetendum est.

1. Hæreo admiratione defixus, nec possum capere, qua de causa invitati convivunt ad hodiernam cenam inanium esculationum obtentu comparate recurant; si ad labores, ad ratiocinatio, ad numerandos census, ad solvenda tributa, ad vineas culturam fuisse vocatis, minus non foret, ait Didaeus Stella, in *Luc. 14.* verum vocatur ad epulas, ad delicias, ad mensuram lautitias, atque insuper nesciunt, quas anteriores gratias ac beneficia homo iste ditissimus ipsis patet, & incipiant fe omnes excusare? non intelligo! Relinquamus sensum literalem, & indagemus mores! Per hominem illum, qui invitati convivas, nemo alius nisi incarnatus Dei Filius, per cenam magnam nihil aliud nisi sanctissimum Eucharistia Sacramentum intelligitur: cena haec magna est tam quoad se, quam quoad nos: quod iustis; quia optimus Maximus Deus, cuius Majestas incomprehensibilis est, de quo facilis dicitur, qui non sinit, quam qua sit, qui compendiosus amando, quam cogitando cognoscitur, qui non habet unde proficiat, nec unde dicitur, qui est omnium